

محیط زیست

شناخت محیط زیست

ویژه آزمونهای تخصصی کارشناسی ارشد

مؤلف:

دکتر مریم رفعتی

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سوادکوه)

انتشارات آوای قلم

سرشناسه: رفعتی، مریم، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور: شناخت محیط زیست: ویژه آزمونهای تخصصی کارشناسی ارشد
مشخصات نشر: تهران: آوای قلم: خانیران، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۴۰۴ ص: جدول، نمودار. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۲-۲۰-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

یادداشت: بالای عنوان: محیط زیست.

یادداشت: عنوان دیگر: محیط زیست - شناخت محیط زیست.

عنوان دیگر: محیط زیست - شناخت محیط زیست.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۷۶۱۹۴

نام کتاب: محیط زیست - شناخت محیط زیست

اول - بهار ۹۴

نوبت چاپ:

دکتر مریم رفعتی

مولف:

جلد ۵۰۰

شمارگان:

انتشارات آوای قلم

ناشر:

ریال ۲۴۵۰۰۰

قیمت:

انتشارات خانیران

ناشر همکار:

۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۲-۲۰-۰

شابک:

حروفچینی و صفحه آرایی: خانیران (ف. آگه پاک)

مهندس مهدی خانی

طراحی روی جلد:

آدرس: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی - ابتدای خیابان نصرت - کوچه باغ نو - کوچه
داوود آبادی شرقی - بلاک ۴

شماره تماس واحد فروش: ۶۶۵۷۱۸۷۱ - ۶۶۱۲۰۴۲۹ همراه: ۰۱۱۰۹۹۱۲۰ تلفکس: ۶۶۹۵۰۷۷۲

تلفکس: ۶۶۵۹۱۵۰۵

شماره تماس واحد تولید: ۶۶۵۹۱۵۰۴

فروشگاه اینترنتی: www.khaniranshop.com

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و شرعاً حرام است.

متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

۵	مقدمه ناشر
۶	مقدمه مولف
۷	معرفی کتابهای کارشناسی ارشد و دکتری (Ph.D) بهداشت محیط و محیط زیست

فصل اول: مفاهیم علم اکولوژی و اکوسیستم

۱۰	۱-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۵۱	۱-۲ پاسخنامه تشریحی

فصل دوم: اصول و مفاهیم مربوط به جمعیت، جامعه و روابط دینامیسم جمعیت

۸۲	۲-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۱۵	۲-۲ پاسخنامه تشریحی

فصل سوم: انواع زیستگاه‌ها و تنوع زیستی

۱۴۴	۳-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۵۸	۳-۲ پاسخنامه تشریحی

فصل چهارم: اکوسیستم‌های خشکی

۱۶۸	۴-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۹۵	۴-۲ پاسخنامه تشریحی

فصل پنجم: اکوسیستم‌های آبی

۲۲۰	۵-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۲۴۸	۵-۲ پاسخنامه تشریحی

فصل ششم: گونه‌های گیاهی و جانوری ایران

- ۶-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۲۷۰
- ۶-۲ پاسخنامه تشریحی ۲۸۶

فصل هفتم: آلودگی‌های محیط زیست

- ۷-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۲۹۸
- ۷-۲ پاسخنامه تشریحی ۳۱۴

فصل هشتم: ملاحظات حفاظت‌شده

- ۸-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۳۲۶
- ۸-۲ پاسخنامه تشریحی ۳۳۹

فصل نهم: معادلات و کنوانسیون‌های جهانی

- ۹-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۳۶۰
- ۹-۲ پاسخنامه تشریحی ۳۶۶

فصل دهم: سؤالات متفرقه

- ۱۰-۱ پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۳۷۰
- ۱۰-۲ پاسخنامه تشریحی ۳۷۹

- مجموعه سؤالات تکمیلی تا سال ۱۳۹۴ ..... ۳۹۱

- منابع ۴۰۴

تقدیم به

انسانهایی که

به فردایی بهتر

می‌اندیشند.

مقدمه ناشر

سیاس بیکران پروردگار را که به انسان قدرت اندیشیدن بخشید، قدرتی که در مقایسه با سایر موجودات باعث شده است که انسان هرگز به امکانات محدود خود اکتفا نکند. مکاتب الهی، انسان را موجودی کمال‌طلب و بویا می‌دانند که جهت‌گیری او به سوی خالقش می‌باشد. از جمله راههای تقرب به خداوند علم است. علمی که زیبایی عقل است. علمی که در دریای بیکران آن هر ذره نشانی از آفریدگار است و هر چه علم انسان افزون گردد، تقریبش بیشتر می‌شود. از این روست که به علم‌اندوزی و دانش‌آموزی توجهی بی‌نظر می‌ذول گردیده است. اما علم‌آموزی به ابزاری نیاز دارد که مهمترین آن کتاب است و انتشار نتیجه مطالعات پژوهشگران و اندیشمندان پاسخگوی این نیاز خواهد بود.

جهت تحقق این امر و کار برداشتن در جهت ارتقاء پایه‌های علم و دانش و رشد و شکوفایی استعدادها انتشار کتاب را یکی از اهداف خود قرار داده و انتظار داریم با حمایت‌های معنوی هموطنان گرامی بتوانیم گامهای مؤثر و ارزشمندی برداریم. گریه تلاش خواهد شد در حد دانش و تجربه اندک‌مان کارهایی بدون اشکال تقدیم حضورین کنیم، ولی اذعان داریم که راهنماییهای شما عزیزان می‌تواند ما را در ارتقای کیفی کتاب راهگشا باشد، لذا همه‌ش منتظر پیشنهادات و راهنماییهای شما خواهیم بود.

در پایان از همه عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه، تدوین و چاپ کتاب از همفکری و همکاری آنها برخوردار بوده‌ام، به‌خصوص خانم دکتر مریم رفعتی (مولف)، آقایان مهندس علی‌محمد خانی (مدیر فروش) سپاسگزاری نموده و موفقیت روزافزونشان را آرزو می‌کنم.

مهدی خانی

مدیر مسئول انتشارات آوای قلم

تقدیم به پدر و مادر بزرگوارم که وجودشان آرامش بخش زندگیم است و همسر مهربانم

مقدمه مولف

خداوند متعال را سپاس می‌گویم که توفیق تألیف این کتاب را به من عطا فرمود. مجموعه‌ای که بیش رو دارید، حاوی تمامی سؤالات مربوط به درس شناخت و حمایت محیط زیست و پارک‌ها، تشریحی آنهاست که در سال‌های اخیر در آزمون‌های کارشناسی ارشد دانشگاه دولتی و آزاد مطرح گردیده است.

در پاسخ‌گویی سؤالات سعی بر آن بوده تا علاوه بر جواب هر سؤال، به گزینه‌های دیگر سؤال نیز پاسخ داده شده و حتی اطلاعاتی مرتبط با موضوع مورد بحث نیز ارائه گردد.

سالها تدریس و مشاوره در زمینه آزمون‌های کارشناسی ارشد محیط زیست نشان داد که یکی از موارد مهم در موفقیت داوطلبان مرور سؤالات سالهای قبل آزمون‌ها است، چرا که هر سال حدود ۲۰-۳۰ درصد سؤالات تکراری و مربوط به سالهای قبل است. برخی از سؤالات درس شناخت و حمایت محیط زیست مربوط به موضوعات آلودگی، ارزیابی، زیات وحش و ... می‌باشد که هر ساله تعداد اندکی از آنها را بخود اختصاص داده و بایستی مورد توجه قرار گیرد. ممکن است بنظر خوانندگان، یک سؤال بتواند در چندین فصل قرار گیرد که بنظر مؤلف در یک فصلها که به موضوع شبیه‌تر بوده، قرار گرفته است. در فصل آخر نیز سؤالاتی که نتوانسته در هیچکدام از فصول قرار گیرد، در قسمت سؤالات متفرقه آمده است.

در پایان لازم می‌دانم از همسر عزیزم بخاطر محبت‌ها و کمک‌های بی‌درنش تشکر نمایم. از جناب آقای دکتر خراسانی، استاد محترم دانشگاه تهران که از ابتدای ورود به دانشگاه تاکنون افتخار شاگردی ایشان را داشته‌ام و همچنین آقایان دکتر محمدرضا خانی و مهندس مهدی خانی مسئولین محترم انتشارات خانیان، نیز قدردانی می‌نمایم.

دانشجویان محترم می‌توانند هرگونه پرسش و سوال مربوط به کتاب را از طریق آدرس پست الکترونیک m.rafaty.cnv@gmail.com مطرح سازند. دریافت نظرات سازنده دانشجویان و صاحب‌نظران محترم مزید امتنان خواهد بود.

مریم رفعتی

معرفی سری جدید کتابهای تخصصی کارشناسی ارشد و دکتری (Ph.D) گرایشهای مختلف محیط زیست و بهداشت محیط

استقبال کم نظیر دانشجویان و همکاران در رشته‌های مختلف محیط زیست و بهداشت محیط از سری کتابهای ۲۰ جلدی قبلی ویژه دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترای ناپیوسته که در سال ۸۲ به بعد به چاپ رسید، ما را بر آن داشت که علی رغم مشکلات فراوان به تدوین و تالیف سری جدید و به روز شده این کتابها بپردازیم و همچنین چند جلد کتاب جدید که جای آنها در بین کتابهای قبلی خالی بود را به رشته تحریر درآوریم.

انجام این کار هر چند بسیار سخت و طاقت فرسا بود ولی با همت تنی چند از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و نشر علمی دانشجویان این مجموعه‌ها با عناوین زیر به چاپ رسید. شایان ذکر است تالیف این کتابها برخلاف تصور عموم کاری بسیار مشکل می‌باشد و در هر عنوان از این مجموعه بیش از دهها منبع داخلی و خارجی جدید و قدیم مورد استفاده قرار گرفته و از نظر تنوع و گستردگی مطالب بسیار غنی می‌باشند. امید است رضایت خاطر مطالعه‌کنندگان را در پی داشته باشد.

جدول کتابهای کارشناسی ارشد و دکتری (Ph.D) محیط زیست و بهداشت محیط

ردیف	کتاب
۱	آلودگی‌های محیط زیست - آلودگی آب
۲	آلودگی‌های محیط زیست - آلودگی هوا
۳	آلودگی‌های محیط زیست - آلودگی زمین
۴	آلودگی‌های محیط زیست - آلودگی صنعتی (صنایع، ترابری و پرتو)
۵	آلودگی‌های محیط زیست - آلودگی خاک (ضایعات، فاضلاب، سموم)
۶	کلیات بهداشت محیط - جلد اول (صوت و صدا، بهداشت پرتوها، نور و ارزیابی اثرات توسعه)
۷	کلیات بهداشت محیط - جلد دوم (مبارزه با ناقلین و سموم، بهداشت شناگاهها، بهداشت مواد غذایی و گندزداها)
۸	مهندسی آب و فاضلاب - تصفیه فاضلاب
۹	مهندسی آب و فاضلاب - مهندسی آب
۱۰	مهندسی آب و فاضلاب - مهندسی فاضلاب

مهندسی آب و فاضلاب - میکروبیولوژی آب و فاضلاب	۱۱
مهندسی آب و فاضلاب - شیمی آب و فاضلاب	۱۲
مهندسی آب و فاضلاب - مکانیک سیالات	۱۳
محیط زیست - آمایش و ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست	۱۴
محیط زیست - اکولوژی عمومی و حیات وحش	۱۵
محیط زیست - شناخت محیط زیست	۱۶
محیط زیست - بیولوژی و شناخت حیوانات شکاری	۱۷
محیط زیست - زبان عمومی و تخصصی کارشناسی ارشد (جلد اول) ویژه رشته های مهندسی بهداشت محیط، مهندسی محیط زیست و	۱۸
محیط زیست - زبان عمومی و تخصصی کارشناسی ارشد (جلد دوم) و رشته های منابع طبیعی، HSE، مدیریت، اقتصاد، آموزش محیط زیست و ...	۱۹
محیط زیست - زبان عمومی و تخصصی دکتری (Ph.D)	۲۰
محیط زیست - ریاضیات عمومی و مهندسی	۲۱
محیط زیست - ریاضیات آماری	۲۲
محیط زیست - دروس تخصصی HSE	۲۳